

RAPPORT

M 127 - 2014

Miljøledelsessystemet

Årsrapport 2013

Forord

Miljødirektoratet ble opprettet 1. juli 2013 etter sammenslåing av Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) og Direktoratet for naturforvaltning (DN). Kontoret i Oslo (tidligere Klif) ble sertifisert etter ISO 14001 i 2009 og re-sertifisert i 2012. Kontoret i Trondheim (tidligere DN) jobber med miljø etter malen Grønn stat. Det er et ønske om å sertifisere hele direktoratet og planen er å starte dette arbeidet i løpet av våren 2014.

Sammendrag av resultater for 2013 og planer for 2014

Miljøhandlingsplan ble gjennomgått i juni 2013. Det ble avklart at det ikke skulle gjøres endringer i denne i 2013 på bakgrunn av etableringen av Miljødirektoratet, og det at kontoret i Oslo skal flytte inn i et miljøsertifisert nybygg i desember 2014. Det er et ønske om å sertifisere hele direktoratet ved re-sertifisering i 2015.

Det har vært utfordrende å bruke intranettet til informasjon om miljøledelse etter 1. juli. Vi fikk Fellesnett som midlertidig informasjonskanal med lenker til de to eldre intranettene for Klif og DN. Vi valgte likevel å informere alle ansatte om miljøledelsen og har forsøkt å presisere hvilken informasjon som gjelder for hvilket kontor. Man vi har sett at det er behov for å orientere begge kontorsteder, og at dette har vært nyttig med tanke på sertifiseringsarbeidet som er planlagt til å foregå i 2014-2015 for hele Miljødirektoratet.

Det er gjennomført intern og ekstern revisjon av miljøledelsessystemet i 2013. Miljøindikatorerne for Oslokontoret viser en positiv utvikling for:

- papirforbruk
- kontorrekvisita
- videomøter
- avfall
- miljøsertifiserte leverandører
- antall miljøsertifiserte leverandører

Utviklingen er negativ for:

- CO₂ utslipp
- miljømerkede produkter IKT
- miljømerkede hotell
- antall tjenestereiser
- tjenestekjøring med privat bil

I 2014 skal det arbeides særskilt med:

- igangsette prosjekt for sertifisering av hele direktoratet
- starte på arbeidet med å tilpasse og skrive nye rutiner for Miljødirektoratet og nytt bygg i Oslo
- forbedring av resultatene for miljøvennlige felles anskaffelser for kontorene i Oslo og Trondheim. Miljø er en del av bildet for nyanskaffelser til de nye lokalene i Oslo
- utarbeide handlingsplan for 2015-2020 for hele direktoratet
- øke bruk og registrering av videomøter og Lync.

Oslo, februar 2014

Jan Kato Fremstad
avdelingsdirektør, Organisasjonsavdelingen

Innhold

Forord.....	1
Innhold.....	2
1. Rapportering 2009-2013	3
2. Bygg og energi.....	4
3. Anskaffelser	4
3.1 Leverandører	4
3.2 Kopipapir og konvolutter.....	4
3.3 IKT-utstyr	5
3.4 Møbler og inventar	5
3.5 Kontorrekvisita.....	5
3.6 Rengjøringsmidler	5
3.7 Overnattinger	6
3.8 Økologisk/fair-trade mat i kantinen	6
4. Avfall.....	6
4.1 Total avfallsmengde og andel restavfall	6
5. Transport.....	7
5.1 CO ₂ utslipp.....	7
5.2 Videomøter	8
6. Handlingsplan for 2014	8
6.1 Samkjøring av miljøarbeidet ved kontorene i Oslo og Trondheim.....	8
6.2 Sertifisering av Miljødirektoratet.....	8
6.3 Videre drift av miljøledelsessystemet i Oslo	8

1. Rapportering 2009-2013

Forklaring/kommentar til tabellen:

Δ% start angir prosentvis endring fra startåret 2009 til 2014. Δ% 2012 viser utvikling fra året før. * er nominell endring. "Fjes" uttrykker visuelt negativ/positiv utvikling. Utvikling fra forrige år har veid tyngst ved valg av "fjes" Indikatorene Vaskemidler og Energiforbruk blir kun overvåket, fordi mål er oppnådd eller ytterligere reduksjon ikke er mulig. For indikatoren Leverandører er beregningsmåte endret fra 2011. Antall tjenestereiser er tatt med for å vise helhetsbilde. Det er ikke satt mål i handlingsplanen for denne indikatoren og utviklingen vises derfor ikke.

Oslo

Miljøindikator	2009	2010	2011	2012	2013	Δ% 2012	Δ% start	Trend
Antall årsverk	307	322	352	350	366	+4,4	+16,2	
Spesifikt energibruk i bygg, Oslo(kWh/kvm)	172	188	167	170	162	-8	-10	☺
Spesifikt areal i kontorbygg(kvm/årsverk)	42	40	36	36	36	-	-6	☺
Antall miljøsertifiserte leverandører <i>Obs: indikator endret i 2011 fra % andel/total til antall</i>	7	15	21	33	41	+8	+20	☺
Miljømerkede produkter - IKT (% andel/totalt innkjøp)	2	2	2	1	0	-1	-2	☹
Energivennlige produkter - IKT (% andel/totalt innkjøp)			20	47	46	-1	+26*	☹
Miljømerkede produkter- møbler/utstyr (% andel/totalt innkjøp)	21	32	28	28	25	-3*	+4*	☹
Miljømerkede produkter - rekvisita (% andel/totalt innkjøp)	25	12	29	29	31	+2*	+6*	☺
Miljømerkede hotell (% andel/totalt)		19	23	48	44	+25*	-4*	☹
Andel rengjøringsmidler som er miljømerket(%)	100	100	100	100	49,2	-51,8	-51,8	☹
Innkjøpt kopipapir (ark/årsverk)	5713	5680	4176	4250	3388	-862	-2325	☺
Innkjøpte konvolutter (ark/årsverk)	102	144	64	44	48	+4	-54	☹
Årlig total avfallsmengde (kg/årsverk)	258	180	216	226	172	-54	-86	☺
Andel restavfall(%)	26	37	22	18	11	-15*	-7*	☺
Restavfall fordelt på årsverk (kg/årsverk) ny indikator fra 2011	-	-	46,5	40	19	-48,8	-42,5	☺
CO ₂ utslipp fra reisevirksomhet (tonn/årsverk)	1,71	1,37	1,22	1,19	1,41	+21,6	-3,8	☹
Antall km tjenestekjøring med privatbil(km/årsverk)	218	204	159	162	184	+15,8	-0,8	☹
Antall tjenestereiser (tjenestereiser/årsverk-ny indikator fra 2011)			5,6	5,8	6,8	+18,3	+19,1	☹
Antall videokonferanser	167	323	200	210	923	+713	+756	☺

Trondheim

Miljøindikator	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Trend
Totalt energiforbruk pr m ² *	201	206	202	167	186	97	☺
Forbruk av papir/årsverk	7841	7629	6216	7585	3597	2520	☺
Telefonkonferanser ift. antall reiser med fly	14 %	21 %	19 %	12 %	14 %	42 %	☺
Videokonferanser ift. antall reiser med fly	3 %	6 %	8 %	4 %	4 %	11 %	☺

2. Bygg og energi

Miljødirektoratet skal ha en effektiv arealutnytting og skal opprettholde dagens lave energiforbruk

I 2013 tok kontoret i Oslo over siste del av bygget i Strømsveien 96, slik at vi nå er eneste leietaker. Dette har ført til en økning av kvm vi disponerer, men siden økningen i årsverk har vært betydelig i 2013, er antall kvm/årsverk mindre enn i 2012. Kontoret i Trondheim flyttet i mars inn i nytt kontorbygg som er av passivhusstandard, har godt ivare tatt avfallshåndtering og sentral plassering i byen med gode kommunikasjonsmuligheter med kollektivtransport.

3. Anskaffelser

Miljødirektoratet skal bidra til å redusere miljøbelastningen fra varer og tjenester som anskaffes ved å avklare reelle innkjøpsbehov og stille tydelige miljøkrav

3.1 Leverandører

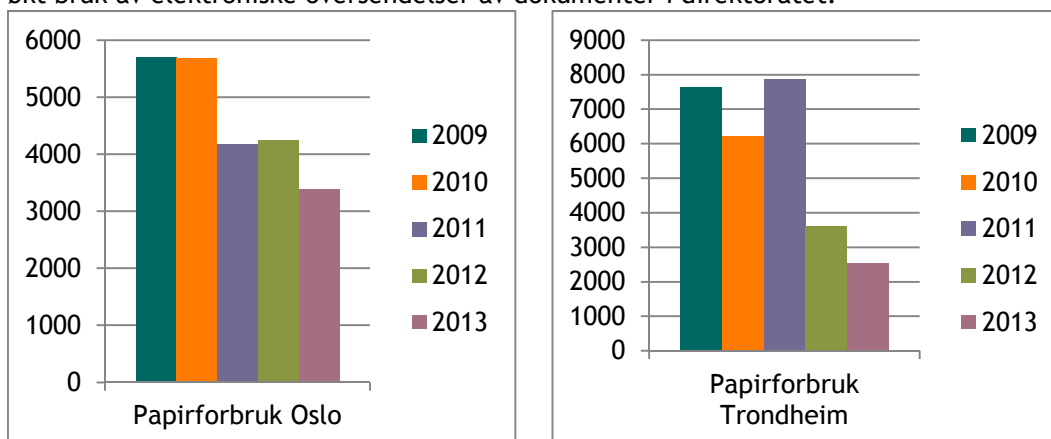
Offentlige virksomheter har ikke anledning til å sette krav til at leverandører skal være miljøsertifiserte. Det er likevel mulig å påvirke leverandører i miljøvennlig retning og etterspørre miljøvennlige produkter der dette er mulig, og å vektlegge miljøhensyn ved valg av varer. Vi kartlegger våre leverandører med hensyn til miljømerking/sertifisering og prøver å bruke de leverandører som er miljømerket så fremt dette er praktisk mulig. Vi hadde 41 miljømerkede/sertifiserte leverandører i fjor, en økning på 8 leverandører fra 2012. Vi ser at det på IKT-området er mange miljøsertifiserte leverandører, og det gjøres et betydelig arbeid for å finne disse.

3.2 Kopipapir og konvolutter

Forbruket av kopipapir viser en fin nedgang både i Trondheim og i Oslo, men forbruket er lavere i Trondheim per årsverk. Dette kommer tydelig frem når vi ser på tallene fra kontorene sammen. En av årsakene til større reduksjon i Trondheim kan være løsningen med "print on demand" på alle skrivere i de nye lokalene. I praksis betyr dette at man aktivt må sette i gang utskrift ved printer ved å bruke sitt adgangskort. I og med at det er fullelektronisk arkiv i Miljødirektoratet har behovet for papirkopier av dokumenter gått ned, og man regner med at denne trenden vil være gjeldende også fremover. Alt papir som anskaffes i direktoratet er miljømerket med EcoLabel.

Forbruket av konvolutter måles kun i Oslo og viser en minimal økning. Dette skyldes antakelig utskifting av konvolutter fra juli 2013 til nye med Miljødirektoratets logo, og ikke et reelt økt

forbruk. Uten denne utskiftingen, ville antakelig forbruket gått betraktelig ned da vi ser en økt bruk av elektroniske oversendelser av dokumenter i direktoratet.

3.3 IKT-utstyr

Resultatet for IKT-utstyr viser en nedgang fra 2012, både for miljø- og energimerkede produkter. Likevel gjøres det en god innsats på dette området, hvor 91 prosent av leverandørene er ISO 14001 sertifisert. Det er en utfordring å finne gode nok produkter som er miljømerket på dette området, og de som finnes er ofte priset så høyt at de ikke vil være aktuelle for direktoratet å anskaffe.

Alt utrangert IKT utstyr avhendes enten til passende mottakere der de kan gjenbrukes, eller leveres inn som EE-avfall ved begge kontorene.

3.4 Møbler og inventar

Gjenbruk av kontormøbler gjøres der dette er mulig både i Trondheim og i Oslo og det gjøres tilpasninger på eksisterende inventar fremfor innkjøp av nye møbler og annet utstyr til kontorene. Det har ikke vært så store innkjøp av møbler i Oslo, hvorav kun ett produkt har vært miljømerket.

3.5 Kontorrekvisita

Det benyttes i hovedsak én leverandør av kontorrekvisita i Oslo, det samme i Trondheim. Anskaffelsen utgjør en stor mengde produkter som bestilles løpende etter behov. Andelen miljømerkede produkter i Oslo har økt til 31 prosent fra 29 prosent i 2012, noe som viser at jobben som gjøres på området har blitt bedre. Økningen skyldes også at det stadig kommer nye produkter som er miljømerket og som vi dersom mulig, erstatter de ikke miljøsertifiserte produktene med.

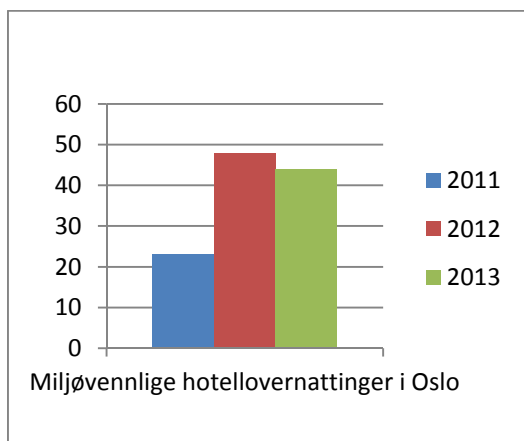
3.6 Rengjøringsmidler

Ved gjennomgang av tallmaterialet for 2013 viser det seg at det er blitt benyttet rengjøringsmidler som ikke har vært miljømerket ved rengjøring av lokalene i Oslo. Dette er tatt opp med renholdleverandør i møte, og alle ikke-miljømerkede produkter ble fjernet. Grunnen til dette er omlegging av database hos deres leverandør, hvor det ikke har fremkommet tydelig at produktene endret bestillingskoder. Dette er dokumentert i en redegjørelse fra Ren Pluss i etterkant av møtet. Dette er ikke en indikator i rapporteringen i Trondheim. Likevel er det gledelig å se at renholderne i Trondheim rapporterer at det brukes

en stor andel midler som er miljømerket med EcoLabel eller Svanemerket. Det anslås at forbrukt rengjøringsmidler som er miljømerket er på 91 prosent av det totale forbruk.

3.7 Overnattinger

Ansatte ved kontoret i Oslo hadde i 2013 til sammen 2988 overnattingsdøgn, derav 44 prosent på miljømerkede hotell. Dette er en nedgang fra 48 prosent fra 2012. Årsakene til dette er usikre, men det har vært en betydelig økning i antall overnattinger i forbindelse med etableringen av Miljødirektoratet. En av årsakene kan være at mange ikke registrerer på reiseregningene overnattinger på miljømerkede hotell. Fordelingen på seminarovernattinger viser at 86,4 prosent foregår på miljøvennlige hotell, en økning på 6,4 prosent fra 2012.

3.8 Økologisk/fair-trade mat i kantinen

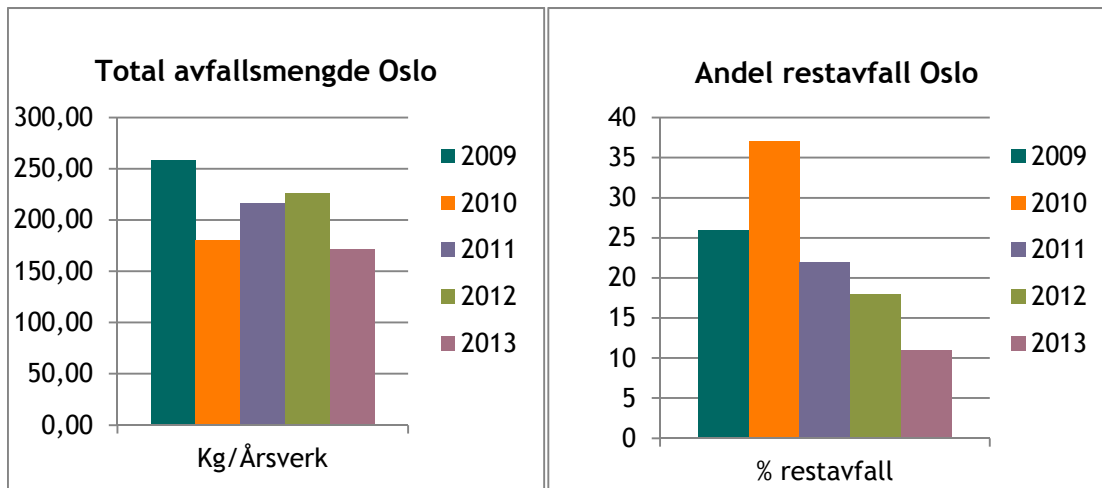
Kantinen i Oslo ble Svanemerket i 2012 og fortsatt en av de få svanemerkede kantine i landet. Av de varene som regelmessig brukes i kantinen, er 10 prosent økologiske. Det har ikke vært noen økning i denne andelen fra 2012. Ordningen med kjøttfri mandag i kantinen har fortsatt, og det serveres fisk og vegetarmat i stedet for kjøtt mandager.

4. Avfall

Miljødirektoratet skal redusere avfallsmengden og avfallet som oppstår skal i størst mulig grad gå til ombruk eller gjenvinning.

4.1 Total avfallsmengde og andel restavfall

Vi sorterte og leverte følgende fraksjoner i Oslo: papir/papp, glass, lysstoffrør, plast, restavfall og matavfall. Totalt ble 89 prosent av avfallet kildesortert i 2013. Restavfallsprosenten på 11 prosent er det beste resultatet vi noen gang har hatt ved kontoret i Oslo og dette er meget bra. Det viser at vi har blitt flinkere til å sortere avfallet vårt, og er mer bevisst i den daglige driften. Den totale avfallsmengden viser en nedgang på 20 prosent fra 2012. Dette er et godt resultat, og noe kan til dels skyldes at det i 2013 ikke ble levert avfall etter bygningsarbeid på huset slik som i 2012, men likevel ser vi at trenden er positiv.

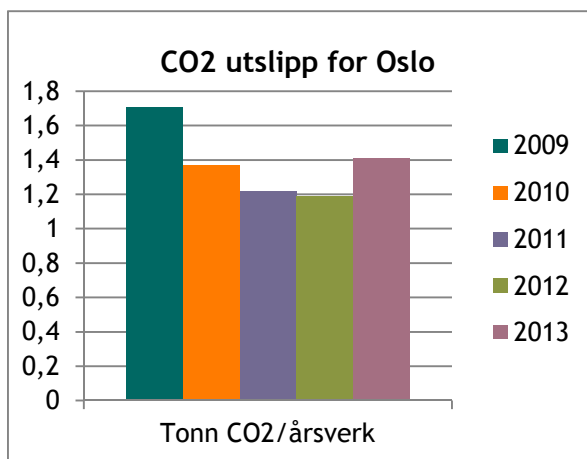
Nøkkeltall for avfallsmengde i Trondheim er ikke tilgjengelig på grunn av rapporteringsrutiner hos den lokale renovatøren, der en ikke får skilt ut Miljødirektoratets andel av avfallsmengden fra de øvrige leietakere på Tungasletta 2 og Brattørkaia 15.

5. Transport

Miljødirektoratet vil begrense antall tjenestereiser til de reiser som er nødvendige for å utføre oppgavene, og reiser mest mulig miljøvennlig.

5.1 CO₂ utslipp

Indikatoren CO₂-utslipp/årsverk inkluderer tjenestereiser med fly og bil, men det er flyreisene som utgjør hoveddelen av utslippet. Reisevirksomhet i 2013 for ansatte ved kontoret i Oslo førte til et utslipp på 1,41 tonn per årsverk, noe som er en klar økning fra 2012. Årsaken til dette er høyst sannsynlig å finne i sammenslåingsprosessen som har vært og det faktum at mange nå på ukentlig basis reiser mellom Oslo og Trondheim. Selv om det er en tydelig økning, er det gledelig å se at resultatet likevel er lavere enn ved oppstart av målingene i 2009, da utslippet var på 1,71 tonn per årsverk. Kontoret i Trondheim måler ikke CO₂ utslipp, men antall video- og telefonkonferanser i forhold til antall reiser med fly i prosent. Tallene fra Trondheim viser en økning i bruk av videokonferanser i prosent mot antall flyreiser.

5.2 Videomøter og Lyncmøter

Det ble holdt 923 video- og Lyncmøter ved Oslokontoret, en klar økning fra 2012 hvor det ble holdt 210 videomøter. Det er grunn til å anta at det er en underrapportering på videomøtene da det er vanskelig å fange opp alle slike møter.

6. Handlingsplan for 2014

6.1 Samkjøring av miljøarbeidet ved kontorene i Oslo og Trondheim

Det er et uttrykt ønske om å sertifisere hele Miljødirektoratet under en lisens. For å lage et godt grunnlag for et slikt prosjekt er det nødvendig å se på det allerede eksisterende arbeidet som gjøres i henholdsvis Trondheim og Oslo. Dette for å finne likheter og treffpunkter som eksisterer, men også for å se på hva man kan gjøre annerledes ved begge kontorene for å få et bedre miljøarbeid i direktoratet. Ved begge kontorene brukes indikatorene flyreiser, videokonferanser/møter, forbruk av kopipapir og energi. Men vi måler på forskjellig grunnlag.

Et første skritt i arbeidet med å sertifisere hele Miljødirektoratet er årsrapporteringen for 2013, hvor vi forsøker å se på begge kontorenes miljøarbeid under ett.

6.2 Sertifisering av Miljødirektoratet

Ved å etablere et prosjekt i løpet av våren 2014 for å sertifisere hele Miljødirektoratet, legger man forholdene til rette for å kunne oppnå en sertifisering av hele direktoratet mot slutten av 2015. Dette sammenfaller med når Oslokontorets sertifikat skal fornyes.

6.3 Videre drift av miljøledelsessystemet i Oslo

På grunn av sammenslåing av både seksjoner og databaser blir det utfordrende å fortsette rapporteringen på samme måte som tidligere. Dette gjelder spesielt for de områdene hvor vi henter ut bakgrunnsdata fra Agresso, som reiseregninger, hotellovernattinger på tjenestereise og seminar etc. Det er nå blant annet flere seksjoner som har ansatte ved begge kontorene, slik at det blir utfordrende å skille ut tall for overnattinger på seminar kun for kontoret i Oslo. Samtidig er det et ønske om å starte rapportering for hele direktoratet på enkelte områder for å få til en glidende overgang til felles miljøledelse ved begge kontorene.

Det kan derfor bli utfordrende å fullføre handlingsplanen som er lagt til grunn for arbeidet i systemet. Med store endringer i tallmaterialet på enkelte områder, blir ikke tallene sammenlignbare og målene som er satt ikke lengre målbare. Det vil være behov for å revidere den eksisterende handlingsplanen for miljøledelsessystemet i Oslo og se om det er mulig å rapportere under ett på enkelte områder for hele Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet

Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no

Nett: www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo: Strømsveien 96, 0602 Oslo

Miljødirektoratet ble opprettet 1. juli 2013 og er en sammenslåing av Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif).

Vi er et direktorat under Miljøverndepartementet med 700 ansatte i Trondheim og Oslo. Statens naturoppsyn er en del av direktoratet med over 60 lokalkontor.

Miljødirektoratet har sentrale oppgaver og ansvar i arbeidet med å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Våre viktigste funksjoner er å overvåke miljøtilstanden og formidle informasjon, være myndighetsutøver, styre og veilede regionalt og kommunalt nivå, samarbeide med berørte sektormyndigheter, være faglig rådgiver og bidra i internasjonalt miljøarbeid.